

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
ETHICAL LEADERSHIP IN WORK PERFORMANCE OF THE VILLAGE
HEADMEN IN UBONRAT DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE

¹พระเชมภูสิต เขมปณโณ (แทบศรี), ²พระครูวินัยธรรวชิต ปยุตโต,
³พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ⁴พระครูสังฆรักษ์ทวี อภโย และ ⁵ชนาธิป ศรีโท

¹Phra Kemaphusit Khemapanyo (Thabsri),

²Phrakruvinaidhorn Worachat Payutto, ³Phramaha Wiruth Wirojano,

⁴Phrakrusangkharak Thawee Abhayo and ⁵Chanathip Sritho

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahamakut Buddhist University, Thailand.

¹thaeksrikhemphusit@gmail.com

Received : May 2, 2022; Revised : May 20, 2022; Accepted : May 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 395 คน ที่เป็นประชาชนในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยใช้ค่าไคสแควร์ มีนัยสำคัญทาง

¹ นิสิต หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

² อาจารย์, หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

⁴ อาจารย์, ดร. สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

⁵ อาจารย์,ดร. สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนความคิดเห็นต่อระดับในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างด้านภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในด้านความยุติธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการเสียสละ ด้านความเชื่อถือได้ และด้านความรับผิดชอบ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริม ทำสินค้าพื้นบ้านให้เป็นโอท็อป และมีกองทุนกลางเพื่อพัฒนาพร้อมหาตลาดให้ประชาชนด้วย ควรจัดทำแผนโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ควรสนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส พร้อมติดตามผลโครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม; การปฏิบัติหน้าที่; กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

The objectives of this thesis are as follows: 1) to study the level of ethical leadership in work performance of the village headman 2) to study the relationship between personal factors and ethical leadership with work performance of the village headman 3) to study the recommendations of ethical leadership towards work performance of the village headman using a questionnaire to collect data from a sample of 395 people who were residents of Ubonratana District, Khon Kaen Province. Data were analyzed using descriptive statistics such as percentage, mean, standard deviation. The relationship between independent variables and dependent variables was studied using chi-squared values which was statistically significant at the 0.05 level. The results showed that: 1) People's opinions on the level of ethical leadership in work performance of the village headman in all 5 aspects were at a high level when considering each aspect, it was found that honesty had the highest average. As for the opinions on the level of work performance of the village headman in all 5 aspects, it was at a high level when

considering each aspect, it was found that the village development plan had the highest average. 2) The results of the relationship test were gender, age, education level, occupation and monthly average income. There is no relationship with work performance of the village headman, significantly at the 0.05 level and the test result of the relationship between ethical leadership and work performance of the village headman in justice, honesty, sacrifice, reliability and responsibility. There was no significant relationship with work performance of the village headman. 3) Recommendations on ethical leadership in work performance of the village headman in Ubonrat district, Khon Kaen Province is to encourage people to have additional occupations, making local products into OTOP and there is a central fund to develop and find a market for the people as well. The village headman should prepare a village development project plan, support scholarships for children, youth, the underprivileged and follow up on the project results to be consistent with the local government organizations.

Keyword: ethical leadership; work performance; village headman

บทนำ

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตราไว้ ณ วันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2560 เป็นปีที่ 2 ในรัชกาลปัจจุบัน ได้ระบุถึงหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ใน หน้า 74 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 250 ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี หน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของ ประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ , สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) การที่จะขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การพัฒนาที่ ยั่งยืน ล้วนต้องให้ความสำคัญและต้องอาศัยองค์ความรู้ความสามารถของผู้นำ (Leader) ที่มี ภาวะผู้นำ (Leadership) โดยมีศิลปะในการชี้แนะชี้แนะและสั่งการ ที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจ ทำให้เกิดความกระตือรือร้นของผู้ตาม อันนำไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จขององค์กรที่ตั้งไว้ โดยในอรรถกถาชาดสน์โสณสูตร กล่าวถึงลักษณะผู้นำไว้ว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นผู้นำ กุลบุตร 2 จำพวกนั้น โดยวิเคราะหจากบทว่า ปุพพกโม แปลว่า เป็นผู้ไปข้างหน้า คือ ผู้นำ บทว่า พหุกาโร แปลว่า เป็นผู้มียุการมากเพราะทำประโยชน์เกื้อกูลให้” (พระไตรปิฎก ฉบับมหาหมกุฎราชวิทยาลัยในพระราชนิพนธ์, 2525 :279) จากเนื้อความในพระไตรปิฎก ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องภาวะผู้นำ (Leadership) เพราะผู้นำ (Leader) ที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership) ที่ทำ

หน้าที่ในการปกครอง มีความสำคัญมากทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ รวมไปถึงระดับท้องถิ่น

โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้น มีความสำคัญอย่างมาก ในการปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้จากพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตรัสพระราชทานในการอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2505 ตรัสว่า “หน้าที่ของท่านทั้งหลายนี้มีความสำคัญอยู่มาก เพราะนอกจาก ที่ท่านจะเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งใกล้ชิดกับราษฎรในท้องที่ของท่าน คอยช่วยดูแลทุกข์สุขของเขาแล้ว ท่านยังเป็นตัวแทนของราษฎรเหล่านั้น โดยรับเลือกและได้รับความไว้วางใจจากเขาเข้ามาช่วยเป็นสื่อในการติดต่อกับทางราชการ บ้านเมืองอีกด้วย งานบริหารปกครองจะอำนวยผลบังเกิด ความร่มเย็นแก่ประชากรราษฎรได้เพียงไร ย่อมต้องอาศัยท่านทั้งหลาย ด้วยเป็นสำคัญ ท่านเป็นผู้ที่ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับราษฎรในท้องที่ของท่านมาอย่างใกล้ชิด ย่อมเข้าใจจิตใจและความต้องการของเขาเหล่านั้นได้ดีกว่าผู้ที่อยู่ห่างไกล ราษฎรย่อมจะต้องหวังพึ่งท่านเมื่อมีความเดือดร้อน ฉะนั้นข้าพเจ้า จึงหวังว่าท่านทั้งหลาย จะเอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของเขาให้มาก และ ทำตัวเองให้เป็นที่พึ่งแก่เขา สมกับที่เขาได้ไว้วางใจเลือกท่านขึ้นมาเป็นหัวหน้า จงพยายามบำเพ็ญตนให้สมกับตัวอักษร ที่ตราหน้าหมวกเครื่องแบบ ของท่านที่ว่า ระเบียบทุกข์บำรุงสุข ” (กองบรรณาธิการบริหาร เอกสารความรู้ สตร., 2559:12-13)

อย่างไรก็ตามในข้อเท็จจริงจากแผนพัฒนาอำเภออุบลรัตน์ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) ทำให้เห็นว่า อำเภออุบลรัตน์มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอันเป็นเขตเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ ชายหาดบางแสนสอง อุทยานแห่งชาติภูเก้า-ภูพานคำ อุทยานแห่งชาติน้ำพอง หลวงพ่อขาว (พระใหญ่) ถ้ำผาเจาะ วัดเขื่อนอุบลรัตน์ (วัดท่าเรือ) สนามกอล์ฟ ศูนย์เรียนรู้ และสถานศึกษาตุงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีประชาชนไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ในการพัฒนาด้านภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาอำเภออุบลรัตน์ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) โดยจากการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ที่ได้จากแผนพัฒนาอำเภออุบลรัตน์ อันเป็นประเด็นที่จะนำไปสู่การพัฒนาอำเภอ อันมีสาระสำคัญ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและมีความสามารถทางการแข่งขัน การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่มีคุณภาพ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาการบริหารภาครัฐ (คณะกรรมการบริหารงานอำเภออุบลรัตน์, 2563) ซึ่งจากแผนพัฒนาอำเภออุบลรัตน์ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) นั้นจะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมและ

การพัฒนาในด้านการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นอย่งดี ฉะนั้นแล้วผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเหล่านั้น มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เพราะปัจจุบันปัญหาดังกล่าวเป็นอุปสรรคอย่างมากในการพัฒนาองค์กร

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น” เพื่อนำเสนอการปกครองที่มีประสิทธิภาพด้านภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในหมู่บ้าน และสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ดียิ่งขึ้น เกิดประสิทธิผล ยั่งยืนสอดคล้องกับปัญหา อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เป็นความทุกข์ของประชาชนได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งความต้องการของประชาชนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง และเกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้หน่วยงานหรือองค์กรประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีศักยภาพเชิงจริยธรรมสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอำเภอ ที่ว่า “อำเภออุบลรัตน์ จะเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว พัฒนาการเกษตร และระบบชลประทาน สิ่งแวดล้อมที่ดีคนดีมีคุณภาพ น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (คณะกรรมการบริหารงานอำเภออุบลรัตน์, 2563) ให้สมกับหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านบนตัวอักษร ที่ตราหน้าหมวกเครื่องแบบ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ว่า “ระงับทุกข์บำรุงสุข”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม กับ การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่รับผิดชอบการปกครอง 6 ตำบล 71 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาเฉพาะประชากรที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราช

แห่งราชอาณาจักรไทย 6 เมษายน 2560 หน้า 25 เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก มาตรา 95 ข้อ 2 มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) รวมทั้งสิ้นจำนวน 32,457 คน (วิมลย์ จันสีชา และวารุณี นามโสม, 2563,

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่รับผิดชอบการปกครอง 6 ตำบล 71 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (มารยาท โยทองยศ และปราณี สวัสดิ์สรรพ, 2551) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ แบบสอบถาม เกี่ยวกับการปฏิบัติจริง และไม่ปฏิบัติจริง จำนวน 25 ข้อ แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด จำนวน 25 ข้อและเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ จำนวน 10 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการจากแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi - square) โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่นที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 41-60 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความยุติธรรม มีการปฏิบัติงานจริง มากกว่า ไม่ปฏิบัติงานจริง ด้านความซื่อสัตย์ มีการปฏิบัติงานจริง มากกว่า ไม่ปฏิบัติงานจริง ด้านความเสียสละ มีการ

ปฏิบัติงานจริง มากกว่า ไม่ปฏิบัติงานจริง ด้านความเชื่อถือได้ มีการปฏิบัติงานจริง มากกว่า ไม่ปฏิบัติงานจริง ด้านความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติงานจริง มากกว่า ไม่ปฏิบัติงานจริง

3. ผลวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุตรรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน รองลงมา คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ส่วนด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข และด้านการอำนวยความสะดวก การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจ

3.1 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุตรรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับระดับความคิดเห็น เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุตรรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุตรรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านความยุติธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการเสียสละ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความรับผิดชอบ กับระดับความคิดเห็น เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุตรรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุตรรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีค่าความถี่รายด้านต่ำสุด ได้แก่ ควรทำตัวให้เสมอภาคบ้าง จำนวน 10 คน ควรมีความอ่อนโยนบ้าง จำนวน 11 คน ควรมีความคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น จำนวน 13 คน ควรสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นจำนวน 14 คน ควรทำตัวให้ไว้วางใจได้ จำนวน 15 คน ควรจัดการให้มีเวรยาม รักษาความปลอดภัยบ้าง จำนวน 15 คน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุตรรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุตรรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ในส่วนของการ ปฏิบัติจริง และไม่ปฏิบัติงานจริง โดยรวมการปฏิบัติจริงจะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้นำ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละ มีความเชื่อถือได้ และความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ พิชัย โสวัจสสตากุล (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของนายกเทศมนตรี

กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาป่าอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ผู้วิจัยอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านความยุติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาค ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีเหตุมีผล ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้อง ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นการแสดงออกในด้านพฤติกรรมการปฏิบัติและคุณลักษณะของผู้นำ โดยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะต้องคำนึงถึง รายด้าน ของ Hester (2003, pp.75, อ้างถึงใน หนูไกร มาเชค, 2559:42)

1.2 ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำได้ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต ปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ไว้วางใจ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกตัญญูปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงรักภักดี ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความเสียสละ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีน้ำใจ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตสาธารณะ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่เห็นแก่ตัว ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งต่อส่วนรวม ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Davis (2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎี และการปฏิบัติของการเป็นผู้นำทางศีลธรรมในการบริหารการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้ศีลธรรมเชื่อมโยงในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่เชื่อถือสิ่งทั้งมลาย อีกทั้งสร้างแรงบันดาลใจจากความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่น และความเสียสละแก่องค์กร

1.4 ด้านความเชื่อถือได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำได้ปฏิบัติหน้าที่โดยความสุภาพ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยการให้เกียรติ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอ่อนโยน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอ่อนน้อม ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่ตรงต่อเวลา ปฏิบัติหน้าที่ตามคำมั่นสัญญา ปฏิบัติหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกันกับ สรรธศรี เอี่ยมลออ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะทางจิต ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และบรรยากาศองค์กร ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานตามค่านิยมสร้างสรรค์ ของข้าราชการตำรวจนครบาล

2. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้นำมีการส่งเสริมเศรษฐกิจ มีการพัฒนาหมู่บ้านและปฏิบัติตาม มีการจัดการสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข มีการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย มีการอำนวยการ การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

2.1 ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้นำมีการนำแนวคิดมาขยายผลการดำเนินงาน ส่งเสริมการลดต้นทุนและปัจจัยในการผลิต ส่งเสริมการประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม บูรณาการกองทุน โดยใช้กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน ส่งเสริมและสนับสนุนรวมกลุ่มสินค้าโอท็อปในหมู่บ้าน ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้นำมีการประชุม และจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน จัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนา กับคณะทำงาน จัดเก็บและจัดทำข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ บูรณาการเชื่อมโยงแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้นำมีการจัดกิจกรรมการพัฒนา และสวัสดิการสงเคราะห์ ส่งเสริม การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ประสานระหว่างเครือข่ายด้านสาธารณสุขในพื้นที่ จัดปรับปรุงภูมิทัศน์หมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย จัดให้มีการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ได้ถูกสุขลักษณะ ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้นำมีการจัดตั้งชุดปฏิบัติการรักษาความสงบเรียบร้อย อำนวยการ ความยุติธรรม และประนีประนอมข้อพิพาท ป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และการค้ามนุษย์ ส่งเสริมให้ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎกติกาข้อบังคับ มีระบบแบบแผน การป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการอำนวยการ การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้นำมีการนำข้อราชการ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร จัดระบบงานธุรการ การรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน สนับสนุนการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส สนับสนุนและประพฤติตนตามหลักศาสนาในท้องที่ สนับสนุนการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. การทดสอบสมมติฐาน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่นขอนแก่น

4. การทดสอบสมมติฐาน ด้านความยุติธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการเสียสละ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความรับผิดชอบ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุลธรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุลธรัตน์ จังหวัดขอนแก่นขอนแก่น

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุลธรัตน์ จังหวัดขอนแก่น คือ ควรทำตัวให้เป็นกลางมากขึ้นในบางกรณี บางเรื่องต้องยึดหลักความถูกต้องบ้าง ทำตัวให้เสมอภาคบ้าง ต้องเพิ่มเติมความจริงใจต่อประชาชน ทำตัวให้ไว้วางใจได้ ควรแสดงน้ำใจ และมีความไม่เห็นแก่ตัวมากขึ้น ควรมีความคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น เวลาปฏิบัติหน้าที่ ควรมีการให้เกียรติ และสุภาพแสดงออกถึงความอ่อนน้อม ควรมีความอ่อนโยนบ้าง ควรตรงต่อเวลา และมีความตั้งใจมากขึ้น ควรทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี

6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุลธรัตน์ จังหวัดขอนแก่น คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริม และสนับสนุนกองทุนกลางเพื่อพัฒนา ควรส่งเสริมผลิตภัณฑ์พื้นบ้านให้เป็นสินค้าโอท็อปและควรหาตลาดให้ประชาชนด้วย ควรจัดทำแผนโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ติดตามผลโครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น ควรจัดทำ หรือจัดหา กองทุนสวัสดิการสงเคราะห์ให้มากขึ้น ควรจัดพื้นที่หรือเตาเผาขยะให้ถูกสุขลักษณะ ควรเร่งรัด หาทางแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ควรจัดการให้มีเวรยาม รักษาความปลอดภัยบ้าง ควรสนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ควรสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การนำหลักภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มาช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุลธรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจะส่งผลให้การปกครองมีประสิทธิภาพด้านภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในหมู่บ้านและสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ดียิ่งขึ้น เกิดประสิทธิผลยั่งยืนสอดคล้องกับปัญหา อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เป็นความทุกข์ของประชาชนได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งความต้องการของประชาชนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง และเกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้หน่วยงานหรือองค์กรประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สมกับหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บนตัวอักษร ที่ตราหน้าหมวกเครื่องแบบของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ว่า“ระงับทุกข์บำรุงสุข”

นอกจากนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบุลธรัตน์ จังหวัดขอนแก่น คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริม และสนับสนุนกองทุนกลางเพื่อพัฒนา ควรส่งเสริมผลิตภัณฑ์พื้นบ้านให้เป็นสินค้าโอท็อปและควรหาตลาดให้ประชาชนด้วย ควร

จัดทำแผนโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ติดตามผลโครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดทำ หรือจัดหา กองทุนสวัสดิการสงเคราะห์ให้มีมากขึ้น ควรจัดพื้นที่หรือเตาเผาขยะให้ถูกสุขลักษณะ ควรเร่งรัด หาทางแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ควรจัดการให้มีเวรยาม รักษาความปลอดภัยบ้าง ควรสนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ควรสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กองบรรณาธิการบริหารเอกสารความรู้ สดร.. (2559). *พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย*. สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2564, จาก <http://www.pattani.go.th/stabundamrong/book1.pdf>
- คณะกรรมการบริหารงานอำเภออุบลรัตน์. (2563). *แผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น*. หน้า 1-13
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตราไว้ ณ วันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 76*, หน้า 19-20.
- คำพร กองเตย. (2560). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จักรพงษ์ วงศ์พิทักษ์กุล. (2561). *กลยุทธ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของนักเรียนนายสิบตำรวจ ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย*, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พระไตรปิฎก ฉบับมหาหมกุฎราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์. (2525). *พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นผู้นำกุลบุตร 2 จำพวกนั้น*. พิมพ์เนื่องในวโรกาส ครบ 200 ปี แห่งพระราชวงศ์จักรี กรุงรัตนโกสินทร์ พุทธศักราช 2525 พิมพ์ครั้งที่ 4/2542. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์มหาหมกุฎราชวิทยาลัย หน้าวัดบวร
- พิชัย โสวจัสมตกุล. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของนายกเทศมนตรีกับความผูกพันต่อองค์กร ของพนักงาน เทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.

- มารยาท โยทองยศ และปราณี สวัสดิ์สรพ์. (2544). *การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม.
- วิมาลย์ จันสีชา และ วารุณี นามโสม. (2563). *สถิติประชากรจากทะเบียนบ้าน ตรวจสอบข้อมูลแยกรายพื้นที่ ระดับตำบล/แขวง. เขตพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น*. สรรพศรี เอี่ยมล่อ (2557) *ลักษณะทางจิต ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานตามค่านิยมสร้างสรรค์ ของข้าราชการตำรวจนครบาล*. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุเทพ ปาลสาร. (2554). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หนูไกร มาเชค. (2559). *การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรรณพ นิยมเดชา. (2557). *การรับรู้บทบาทภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม พฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีของ องค์การความผูกพันต่อองค์การ และผลการปฏิบัติงานของพนักงาน องค์การธุรกิจค้าปลีกแห่งหนึ่ง โดยมีการสื่อสารในองค์การเป็นตัวแปรสื่อ*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Davis, A.J. (2013). *Moral leadership : the leadership of the future* [Online]. Available : <http://hdl.handle.net/2381/4149>. [2018, January 10].